

-EUROPEES PARLEMENT

1999

2004

Zittingsdocument <Commission> {FEMM} Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen </Commission>

DEFINITIEVE VERSIE
VOORLOPIGE VERSIE
A5-0092/2004
2003/2129(INI)

~~18 december 2003~~ 23 februari 2004

~~ONTWERP~~VERSLAGVERSLAG

over het combineren van het beroeps-, gezins- en privé-leven
(2003/2129(INI))

Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen

Rapporteur: Regina Bastos

Rapporteur voor advies(*): Herman Schmid, Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

(*) Nauwere samenwerking tussen commissies - Artikel 162 bis

INHOUD

	Blz.
PROCEDUREVERLOOP	4
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	5
TOELICHTING	11
ADVIES VAN DE COMMISSIE WERKGELEGENHEID EN SOCIALE ZAKEN(*)	17
PROCEDUREVERLOOP	4
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	5
TOELICHTING	10
a) Arbeidsparticipatie van vrouwen	12
b) Vruchtbaarheid	12
c) Verdeling tussen betaald en huishoudelijk werk	12
d) Typen gezinnen/huishoudens	12
a) Kinderbijslag en kindertoelage	13
b) Zwangerschapsverlof en uitkeringen	13
c) Vaderschapsverlof en uitkeringen	13
d) Ouderschapsverlof en uitkeringen	14
PROCEDUREVERLOOP	44
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	55
TOELICHTING	1010
ADVIES VAN DE COMMISSIE WERKGELEGENHEID EN SOCIALE ZAKEN (*)	—
.....	

(*) Nauwere samenwerking tussen commissies - Artikel 162 bis

PROCEDUREVERLOOP

Op de vergadering van 4 september 2003 deelde de Voorzitter van het Parlement mede dat de Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen toestemming was verleend tot opstelling van een initiatiefverslag, overeenkomstig artikel 163 van het Reglement, over het combineren van het beroeps-, gezins- en privé-leven, en dat de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken was verzoekt aangewezen als medeadviserende commissie-op te treden.

Op de vergadering van 4 september 2003 deelde de Voorzitter van het Parlement mede dat de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken als medeadviserende commissie betrokken zou worden bij het opstellen van het verslag overeenkomstig artikel 162 bis.

De Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen benoemde op haar vergadering van 11 juni 2003 Regina Bastos tot rapporteur.

De commissie behandelde het ontwerpverslag op haar vergaderingen van 4 november 2003 en 20 januari en 19 februari 2004.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 8 stemmen voor en ... tegen bij ... bij 6 onthouding(en) haar goedkeuring aan de ontwerpresolutie.

Bij de stemming waren aanwezig: ... (voorzitter/waarnemend voorzitter), ... (ondervoorzitter), ... (ondervoorzitter), Regina Bastos (rapporteur), ..., ... (verving ...), ... (verving ... overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), ... en ... Anna Karamanou (voorzitter), Olga Zrihen Zaari (ondervoorzitter), Regina Bastos (rapporteur), Armonia Bordes, Raquel Cardoso (verving Maria Martens overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Lone Dybkjær, Marie-Hélène Gillig (verving Fiorella Ghilardotti), Lissy Gröner, Mary Honeyball, Thomas Mann, Ria G.H.C. Oomen-Ruijten (verving Miet Smet), Joaquim Piscarreta (verving Astrid Lulling overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Elena Valenciano Martínez-Orozco en Anne E.M. Van Lancker (verving Christa Prets).

Het advies van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken is bij dit verslag gevoegd.

Het verslag werd ingediend op 23 februari 2004...

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over het combineren van het beroeps-, gezins- en privé-leven

(2003/2129(INI))

Het Europees Parlement,

- onder verwijzing naar gezien zijn resolutie over het gezinsbeleid in de Gemeenschap van 9 juni 1983¹ over het gezinsbeleid in de Gemeenschap,
- gezien de conclusies van de Raad en devan ministers belast met Gezinszaken, bijeen op 29 september 1989²,
- gezien de aanbeveling van de Raad van ministers betreffende kinderopvang uit 1992³,
- gelet op Richtlijn 92/85/EEG van de Raad van 19 oktober 1992 inzake de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk van werkneemsters tijdens de zwangerschap, na de bevalling en tijdens de lactatie⁴,
- onder verwijzing naar gezien zijn resolutie van 14 december uit 1994 over de bescherming van het gezin en andere gezinsvormen, bij de afsluiting van het Internationaal jaar van het gezin⁵,
- gelet op Richtlijn 96/34/EG van de Raad van 3 juni 1996 betreffende de door de UNICE, het CEEP en het EVV gesloten raamovereenkomst inzake ouderschapsverlof~~betreffende de raamraamovereenkomst inzake ouderschapsverlof~~⁶,
- onder verwijzing naar gezien zijn resolutie van 28 januari uit 1999 over de bescherming van het gezin en het kind⁷,
- gezien de resolutie uit 2000 van van de Europese Raad en devan ministers van Werkgelegenheid en Sociale Zaken, in het kader van de Raad bijeen op 29 juni 2000~~????~~, betreffende de evenwichtige deelneming van mannen en vrouwen aan het beroeps- en gezinsleven⁸,
- gezien de door de Europese Raad in 2000 goedgekeurde indicatoren betreffende de combinatie van het gezins- en beroepsleven,
- gezien het gezamenlijk verslag van de Europese Commissie en de Raad, "Ondersteuning van nationale strategieën met het oog op de toekomst van de gezondheidszorg en de ouderenzorg", van maart 2003,

¹ PB C 184 van 11.7.1983, blz. 116.

² PB C 227 van 31.10.1989, blz. 2-3.

³ PB L 123 van 8.5.1992, blz. 16-18.

⁴ PB L 348 van 28.11.1992, blz. 1.

⁵ PB C 18 van 23.1.1995, blz. 96.

⁶ PB L 145 van 19.6.1996, blz. 4-9.

⁷ PB C 128 van 7.5.1999, blz. 79.

⁸ PB C 218 van 31.7.2000, blz. 5.

- gezien het feit dat 2004 is uitgeroepen tot Internationaal jaar van het gezin,
 - gelet op artikel 136, artikel 137, lid 1, en artikel 141, lid 3, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap,
 - gelet op artikel 163 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen en het advies van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken (A5-009200/2003),
- A. overwegende dat de bevordering van de werkgelegenheid en de verbetering van de levensomstandigheden en de arbeidsvoorwaarden een van de doelstellingen van de Europese Gemeenschap vormen,
- B. overwegende dat het optreden van de lidstaten wordt ondersteund en aangevuld door de Europese Gemeenschap ter verwezenlijking van de doelstellingen van artikel 136 van het EG-Verdrag, met name op het gebied van de gelijkheid van mannen en vrouwen wat hun kansen op de arbeidsmarkt en de behandeling op het werk betreft,
- C. overwegende dat het gelet op artikel 141, lid 3, van het EG-Verdrag tot oprichting van de EG Europese Gemeenschap van y van belang is bescherming te bieden aan mannelijke en vrouwelijke werknemers bij de uitoefening van rechten die verbonden zijn aan vaderschap, moederschap of het combineren van het beroeps- en gezinsleven,
- D. overwegende dat de Europese Raad van Lissabon van maart 2000 heeft bevestigd dat de situatie op het gebied van gelijke kansen in al haar facetten moet worden verbeterd, met name door de combinatie van werk en gezin te vergemakkelijken, en dat deze maatregelen ertoe zouden moeten bijdragen dat de arbeidsparticipatie van vrouwen in 2010 hoger is dan 60%,
- E. overwegende dat de Europese Raad van Barcelona van maart 2002 heeft geconcludeerd dat de lidstaten hindernissen voor de deelneming van vrouwen aan de arbeidsmarkt uit de weg moeten ruimen en voor 2010 moeten voorzien in kinderopvang voor ten minste 90% van de kinderen tussen drie jaar en de leerplichtige leeftijd, en voor ten minste 33% van de kinderen onder drie jaar, opvang die zowel in de stad als op het platteland in dezelfde mate voorhanden moet zijn, overwegende dat de Europese Raad van Barcelona van maart 2002 heeft geconcludeerd dat de lidstaten hindernissen voor de deelneming van vrouwen aan de arbeidsmarkt uit de weg moeten ruimen en ernaar moeten streven om voor 2010 te voorzien in kinderopvang voor ten minste 90% van de kinderen tussen drie jaar en de leerplichtige leeftijd, en voor ten minste 33% van de kinderen onder drie jaar,
- F. overwegende dat de lidstaten zich ertoe hebben verbonden "mannen en vrouwen in staat te stellen werk- en gezinstaken te combineren", als bedoeld in het actieprogramma van Peking,
- G. overwegende dat onder gezin niet noodzakelijkerwijs een vader-moeder-kindstructuur hoeft te worden verstaan, maar dat ook andere partnerschapsvormen in aanmerking komen,
- HG. overwegende dat een betere balans tussen beroeps- en privé-leven bijdraagt tot de ontplooiing van mannen en vrouwen, de verhoging van de arbeidsparticipatie van vrouwen en derhalve van de totale arbeidsparticipatie, en het op peil houden van het geboortecijfer,

- HJ. overwegende dat het bedrijfsleven het combineren van het beroeps-, gezins- en privé-leven niet moet beschouwen als een kostenpost, maar als een nuttige en relevante investering die bevorderlijk is voor de groei op lange termijn,
- IJ. overwegende dat vrouwen de mogelijkheid moeten hebben om te kiezen tussen werken, zelfs als ze kinderen hebben, of niet-werken,
- KJ. overwegende dat de rechten van het kind centraal moeten staan in het gezinsbeleid,
- KL. overwegende dat 17% van de bevolking in de Europese Unie jonger is dan 15 jaar en 16% ouder is dan 65 jaar, dat het aantal personen met een handicap ligt tussen 10 en 12% van de bevolking en dat ten minste 15% van de kinderen in meerdere of mindere mate kampt met specifieke leerproblemen (dyslexie, lichte apraxie, rekenstoornissen, concentratieproblemen),
1. onderstreept dat de Europese Werkgelegenheidsstrategie alsook de Lissabonstrategie tot doel hebben de werkgelegenheidspercentages voor mannen en vrouwen te verhogen en steun te verlenen aan de sociale veranderingen die hiervoor noodzakelijk zijn; verzoekt de Commissie hiertoe de richtlijnen voor de werkgelegenheid in de praktijk te brengen en de leesbaarheid te verbeteren van de actieprogramma's waarmee actieve maatregelen ten behoeve van de gelijke kansen op de nationale arbeidsmarkten worden gefinancierd;
 2. wijst erop dat de goedkeuring van beleid en maatregelen gericht op het combineren van werk en gezin een cruciale bijdrage zal leveren aan het aanpakken van het demografische probleem waarmee de meeste lidstaten mee te kampen hebben;
 3. is van oordeel dat het gezinsbeleid de voorwaarden moet scheppen die het mogelijk maken dat de ouders meer tijd met hun kinderen kunnen doorbrengen; een evenwichtiger verdeling van het verrichten van betaalde arbeid en de zorg voor de eigen kinderen zal in veel gevallen een beter contact tussen ouders en kinderen opleveren en ook positieve gevolgen hebben voorten aanzien van de bevordering van de gezinsvorming en een verhoogde gezinsstabiliteit;
 4. is ervan overtuigd dat de grote salariskloof tussen mannen en vrouwen zowel een belangrijke oorzaak is van als veroorzaakt wordt door de huidige ongelijke arbeidsverdeling en -waarde tussen mannen en vrouwen;
 5. moedigt de Europese Commissie aan om op basis van de in 2000 door de Raad goedgekeurde indicatoren betreffende de combinatie van het gezins- en beroepsleven een follow-upverslag op te stellen over de stand van zaken in de lidstaten en de toetredingslanden, en moedigt tevens de lidstaten aan om verschillende samenwerkingsvormen alsmede netwerken te ontwikkelen voor de uitwisseling van goede praktijken om een exact beeld te krijgen van de werkelijke situatie; verzoekt de Europese Commissie om op basis van de in 2000 door de Raad goedgekeurde indicatoren betreffende de combinatie van het gezins- en beroepsleven een follow-upverslag op te stellen over de stand van zaken in de lidstaten en de toetredingslanden, alsook om netwerken te ontwikkelen voor de uitwisseling van goede praktijken om een exact beeld te krijgen van de werkelijke situatie.
 26. verzoekt de lidstaten en de toetredingslanden hun nationale systemen voor gegevensverzameling nog eens tegen het licht te houden en die geleidelijk verder te

ontwikkelen, zodat er jaarlijks statistieken over de negen door de Raad in 2000 goedgekeurde indicatoren kunnen worden verstrekt;- ~~v~~Verzoekt de lidstaten en de toetredingslanden daarnaast internetsites op te zetten met gegevensbanken over de bestaande ondersteuningsstructuren;-

- ~~37.~~ moedigt de lidstaten en de toetredingslanden aan het effect van hun gezinsbeleid te beoordelen ("family mainstreaming"); roept hen ertoe op "gender mainstreaming" en "family mainstreaming" te scheiden; verzoekt daarnaast de Europese Commissie om in het kader van haar mededeling over "effectbeoordeling" uit 2002¹, de verschillende dimensies en definities van "gezin" mee te laten wegen bij de beoordeling van het maatschappelijk effect van de voorgestelde maatregelen;moedigt de lidstaten en de toetredingslanden aan het effect van hun gezinsbeleid te beoordelen ("family mainstreaming"). Verzoekt daarnaast de Europese Commissie om in het kader van haar mededeling over "effectbeoordeling" uit 2002², de factor gezin mee te laten wegen bij de beoordeling van het maatschappelijk effect van de voorgestelde maatregelen.
- ~~48.~~ verzoekt de Commissie met klem de nodige maatregelen te treffen voor het opstellen van een kaderrichtlijn van ~~de Raad en~~ het Europees Parlement en de Raad betreffende het combineren van het beroeps-, gezins- en privé-leven om uitvoering te geven aan de resolutie ad hoc van de Raad van 29 juni uit 2000 en de conclusies van de Europese Raad van Barcelona;-
- ~~9.~~ roept de EU-instellingen op om de kansen te bevorderen van hun werknemers om werk, gezins- en privé-leven gedurende het hele leven te combineren, met vernieuwende modellen voor arbeidstijden en werkorganisatie, rekening houdend met het feit dat beide geslachten gelijke kansen en verantwoordelijkheden moeten hebben, en erop toe te zien dat, ten minste, het EU-acquis op het gebied van het sociaal beleid volledig wordt weerspiegeld in de arbeidsvoorwaarden van al hun werknemers;
- ~~105.~~ roept de Commissie op om samen met de Europese sociale partners, de lidstaten, NGO's en vertegenwoordigers van de bij dit onderwerp betrokken commissies van het EP een jaarlijkse conferentie over het combineren van werk en privé-leven te organiseren, teneinde de geboekte vooruitgang in kaart te brengen, bestaande problemen te analyseren en daarvoor oplossingen te vinden;
- ~~11.~~ beveelt aan dat de Commissie een bewustmakingscampagne voert en proefprojecten opzet voor de evenwichtige deelneming van mannen en vrouwen aan het beroeps- en gezinsleven;-
- ~~126.~~ verzoekt de lidstaten en de toetredingslanden met klem voorlichtings- en bewustmakingscampagnes te bevorderen om een mentaliteitsverandering teweeg te brengen, gericht op een betere verdeling van de gezinstaken tussen de partners, bij de bevolking als geheel en de specifieke doelgroepen in het bijzonder;
- ~~13.~~ stelt vast dat ook een particulier huishouden een gekwalificeerde baan op het gebied van huishoudelijk werk, kinderopvoeding en zorg kan bieden, en roept de lidstaten op het beroep van huishoudkundige een beter imago te geven;-

¹ COM(2002) 276 van 5.6.2002.

² COM(2002) 276 van 5.6.2002.

714. stelt voor om in elke lidstaat en elk toetredingsland een gids uit te brengen voor de voorlichting aan en bewustmaking van sociale partners, ondernemers, human resources managers en mannelijke en vrouwelijke werknemers; een dergelijke gids moet aangeven waarom het zo belangrijk is voor het bedrijfsleven om goede praktijken die het eenvoudiger maken beroep en gezin te combineren, te stimuleren; om in actie te komen, voorbeelden geven van goede praktijken en een overzicht bevatten van de huidige regelgeving.
158. stelt vast dat er, naast de ondersteuning van ouders voor de opvang van hun kinderen en van personen die zorg nodig hebben in de vorm van reguliere toelagen of belastingverlagingen of -vrijstellingen, ook gezocht moet worden naar nieuwe wegen die ouders meer keuzevrijheid bieden, met name in de vorm van geldelijke steun en bonnen (vouchers voor gecombineerde opvang/onderwijs, dienstencheques voor het inschakelen van een thuishulp voor opvang, dienstenbonnen en coupons); daarnaast moet voor degenen die de gezinstaken en de kinderopvoeding op zich nemen, na de pensioengerechtigde leeftijd dezelfde sociale zekerheid gelden als voor personen die een beroepsactiviteit hebben uitgevoerd;
16. beveelt aan dat fiscaal beleid wordt goedgekeurd dat gezinnen niet discrimineert en dat gezinshuishoudens niet op grond van hun omvang extra belast; ~~beveelt bovendien aan dat de lidstaten voor het gebruik van openbare diensten en goederen en van andere sociale en culturele goederen tarieven hanteren die op gepaste wijze rekening houden met de omvang van de gezinshuishoudens;~~ is ingenomen met het feit dat lidstaten, regionale en gemeentelijke autoriteiten reeds met succes in het kader van hun respectieve bevoegdheden beleid hebben goedgekeurd dat sociale richtsnoeren in deze zin omvat; en is, zonder afbreuk te doen aan het subsidiariteitsbeginsel, van mening dat als in het kader van het fiscaal, parafiscaal en tariefbeleid discriminerende overwegingen een rol moeten spelen, deze positief van aard moeten zijn, ten gunste van het gezin en zijn integrerend vermogen moeten komen en grote gezinnen positief moeten discrimineren; ~~nooit tot negatieve discriminatie mogen leiden waardoor gezinnen en de grotere gezinshuishoudens worden benadeeld;~~ stelt vast dat er, naast de ondersteuning van ouders voor de opvang van hun kinderen en van afhankelijke personen in de vorm van reguliere toelagen of belastingverlagingen of -vrijstellingen, ook gezocht moet worden naar nieuwe wegen die ouders meer keuzevrijheid bieden, met name in de vorm van geldelijke steun en bonnen (cheques vouchers voor gecombineerde opvang/onderwijs, dienstencheques (chèques emploi service, CES) voor het inschakelen van een thuishulp voor opvang, dienstenbonnen voor dienstverlening en coupons);
917. benadrukt tevens dat er in alle lidstaten en toetredingslanden bijzondere toelagen moeten komen, met name voor de volgende gevallen: gehandicapte kinderen, grote gezinnen, meerlinggeboorten en gezinnen met een laag inkomen waar ten minste drie kinderen worden onderhouden;
108. stelt vast dat eenoudergezinnen, waarbij de ouder in de meeste gevallen de moeder is, specifieke behoeften hebben en verzoekt de lidstaten en de toetredingslanden dan ook hun steun aan deze gezinnen te verhogen, de aan kinderopvoeding bestede jaren zwaarder te laten wegen en zelfstandige socialezekerheidsrechten te waarborgen; ~~stelt vast dat eenoudergezinnen, waarbij de ouder in de meeste gevallen de moeder is, specifieke behoeften hebben en verzoekt de lidstaten en de toetredingslanden dan ook hun steun aan deze gezinnen te verhogen en zelfstandige socialezekerheidsrechten te waarborgen.~~

19. roept de huidige en de nieuwe lidstaten op om ondernemingen in het kader van een "audit voor een gezinsvriendelijke arbeidswereld" tot een gezinsgeoriënteerd personeelsbeleid aan te moedigen;

20. verzoekt de lidstaten in overweging te nemen om een deel van de uitgaven van bedrijven die bestemd zijn voor hun werknemers die een gezin onderhouden, voor rekening van de staat te laten komen; de middelen die dankzij deze belastingkorting vrijkomen zouden bijvoorbeeld ingezet kunnen worden voor het stimuleren van deeltijdwerk, het door het bedrijf bijdragen in de kosten van kinderopvang, het werven van personeel voor vervanging tijdens zwangerschapsverlof, vaderschapsverlof, ouderschapsverlof, enz.;

21. is verheugd over de conclusies van de Europese Raad van Barcelona, ~~die~~waarin de lidstaten nadrukkelijk worden opgeroepen uitnodigen hindernissen voor de deelneming van vrouwen aan de arbeidsmarkt uit de weg te ruimen en voor 2010 te voorzien in kinderopvang voor ten minste 90% van de kinderen tussen drie jaar en de leerplichtige leeftijd, en voor ten minste 33% van de kinderen onder drie jaar;- ~~b~~-Benadrukt niettemin dat het voor het halen van deze doelstellingen nodig is dat de nationale, regionale en lokale overheden overgaan tot de verhoging van hun financiële bijdrage voor het opzetten en/of laten functioneren van betaalbare en hoogwaardige diensten voor kinderopvang;

22. is diep verontrust over de situatie werk-gezin in de nieuwe lidstaten, waar de vroegere infrastructuur voor kinderopvang grotendeels is afgebouwd;-

23. verzoekt de lidstaten en de toetredingslanden te zorgen voor een grotere flexibiliteit en verscheidenheid van de diensten voor de opvang van kinderen, bejaarden en andere afhankelijke personen, teneinde de keuzemogelijkheden te vergroten en in te kunnen spelen op de specifieke voorkeuren, behoeften en omstandigheden van kinderen en hun ouders (met name kinderen met bijzondere behoeften), waarbij onder meer gedacht moet worden aan de beschikbaarheid van deze diensten in alle gebieden en regio's van de lidstaten en de toetredingslanden.

24. moedigt tevens de nationale, regionale en lokale overheden, de sociale partners, het bedrijfsleven en andere bevoegde instellingen aan om het opzetten van minikinderdagverblijven in en tussen bedrijven te vergemakkelijken, en te werken aan de onderlinge afstemming van werktijden, schooltijden (met inbegrip van buitenschoolse activiteiten en huiswerk onder toezicht) en de gangbare tijden in het maatschappelijk leven (met name openingstijden van winkels en instellingen, vervoer, enz.);

25. beveelt aan dat de lidstaten en regionale en gemeentelijke autoriteiten, zonder afbreuk te doen aan het subsidiariteitsbeginsel en in het kader van hun respectieve bevoegdheden, een gezinsvriendelijk huisvestings- en urbanisatiebeleid uitstippelen en uitvoeren met humane en geïntegreerde stedelijke landschappen die de gemeenschapszin als uitgangspunt hebben, met ruimten die voldoen aan de fundamentele behoeften van gezinnen die uit meerdere generaties bestaan (kinderen en jongeren, werkende gezinsleden en gepensioneerde bejaarden) en onder voorwaarden die leiden tot een betere combinatie van het school-, beroeps-, privé- en gezinsleven van al hun leden;-

26. verzoekt de lidstaten en de toetredingslanden met klem over te gaan tot de verruiming van de mogelijkheden van betaald ouderschapsverlof met een niet-overdraagbaar deel, waarbij de keuzevrijheid van de ouders vooropstaat, van andere vormen van langdurig verlof,

met name sabbatsverlof, en kort buitengewoon verlof (zoogrecht, ~~zorgverlof wegens ziekte van een gezinslid~~), waarbij een zekere mate van flexibiliteit moet worden gehanteerd rondom de verdere invulling van het verlof om het personen die in een situatie van integratie verkeren, gemakkelijker te maken weer aan het werk te gaan;

27. roept de lidstaten en de kandidaatlanden op richtlijn 75/117/EEG over de onderlinge aanpassing van de wettelijke bepalingen van de lidstaten over de toepassing van het beginsel van gelijke beloning van mannen en vrouwen volledig uit te voeren, om beslissingen over ouderschapsverlof en ander verlof onder meer op basis van gelijke beloning te kunnen treffen;

1628. roept op tot meer maatregelen ter begeleiding en opleiding van personen die werk zoeken of herintreden, teneinde hen (weer) in de arbeidsmarkt op te nemen, waarbij er met name voor moet worden gezorgd dat gebruik kan worden gemaakt van mogelijkheden voor voortgezette beroepsopleiding tijdens het ouderschapsverlof;

29. herinnert eraan dat het leren gedurende het hele beroepsleven, alsook de toegang voor vrouwen tot de informatiemaatschappij, slechts mogelijk is indien studieverloven financieel mogelijk worden gemaakt, hetzij door middel van financiële steun van de overheid, hetzij door middel van arbeidsgerelateerde regelingen; roept op tot meer maatregelen ter begeleiding en opleiding van personen die in een situatie van integratie verkeren, teneinde hen (weer) in de arbeidsmarkt op te nemen.

1730. onderstreept tevens het belang van flexibele werktijden en waar mogelijk telewerk, waardoor mannelijke en vrouwelijke werknemers hun werk-, gezins- en opvoedingstaken kunnen vervullen en daarbij de binnen een juiste balans tussen hun belangen en die van de werkgever kunnen vinden; hierbij kan onder meer gedacht worden aan een werktijdverkorting van 20%, duobanen en telewerk.

318. beschouwt de bevordering van kwalitatief goed deeltijdwerk voor mannen én vrouwen als essentieel; b Benadrukt niettemin dat deeltijdwerk alleen maar een doeltreffend middel voor het combineren van werk en gezin en het bevorderen van gelijke kansen kan zijn als de deeltijdmogelijkheid op alle werkniveaus bestaat, de loopbaanperspectieven op de langere termijn niet op de tocht komen te staan, het geboden niveau van sociale bescherming redelijk is en de werkbelasting niet te hoog is;

1932. betreurt het dat de hulp aan ouderen niet de aandacht krijgt die deze verdient en verzoekt de lidstaten met klem naar een toereikend aanbod aan ouderenzorg van goede kwaliteit te streven, met inbegrip van thuiszorg voor bejaarden door adequaat opgeleid personeel;

~~betreurt het dat er nauwelijks aandacht is voor de hulp aan ouderen en verzoekt de lidstaten met klem hun financiële bijdrage te verhogen om een passend aanbod van kwalitatief goede instellingen te waarborgen, evenals thuiszorg voor bejaarden, met inbegrip van een passende opleiding voor het personeel dat in deze zorg werkzaam is.~~

3320. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Europese Commissie en; de regeringen van de lidstaten en de toetredingslanden.

TOELICHTING

1. De stand van zaken binnen de Europese context

1.1. Bestaat er een gemeenschappelijk gezinsbeleid?

De Europese Unie is niet bevoegd op het terrein van het "gezinsbeleid": dit valt onder de bevoegdheid van de lidstaten, die het vaststellen en uitvoeren.

Desalniettemin kan worden opgemerkt dat de eerste richtlijnen die rechtstreeks raken aan het gezin, het resultaat waren van wetgevingsactiviteit op verschillende terreinen, waaronder dat van de gelijke kansen voor mannen en vrouwen, welke activiteit is vertaald in concrete maatregelen die zijn gericht op het combineren van het beroeps- en gezinsleven.

De Europese Unie staat voor twee uitdagingen, de demografische uitdaging en die van de economische groei. Er is dus behoefte aan gezinsbeleid dat bevorderlijk is voor de bevolkingsgroei én aan beleid dat de arbeidsparticipatie van vrouwen stimuleert.

1.2. Maatregelen en instrumenten op Europees niveau

Binnen de huidige Europese wetgeving werden de eerste concrete maatregelen (aanbevelingen of richtlijnen) waarin nader op dit onderwerp werd ingegaan, in de jaren negentig genomen. De aanzet hiertoe werd gegeven door naar aanleiding van de impuls die uitging van de mededeling van de Europese Commissie van augustus 1989 door de Europese Commissie gepubliceerde mededeling over het gezinsbeleid, die in de conclusies van de met gezinszaken belaste Raad van ministers van 29 september 1989 is overgenomen.

In 1992 werd de aanbeveling van de Raad ~~van ministers~~ betreffende kinderopvang aangenomen¹, evenals de richtlijn ter verbetering van de gezondheid en de veiligheid op het werk van vrouwen tijdens de zwangerschap en na de bevalling², die met name voorzag in een betaald zwangerschapsverlof van ten minste 14 aaneengesloten weken³.

In 1994 nam het Europees Parlement een eerste resolutie aan over de bescherming van het gezin en andere gezinsvormen bij de afsluiting van het Internationaal jaar van het gezin⁴.

Het eerste akkoord van de sociale partners vertaalde zich in 1996 in de goedkeuring van een richtlijn van de Raad inzake ouderschapsverlof en verlof om gezinsredenen⁵. Op basis van deze richtlijn heeft elke mannelijke en vrouwelijke werknemer voortaan recht op een ouderschapsverlof van ten minste drie maanden, en op arbeidsverzuim om "dringende gezinsredenen"⁶.

¹-Aanbeveling 92/241/EEG van de Raad van 31 maart 1992 betreffende kinderopvang. PB L 123 van 8.5.1992, blz. 16-18.

²-Richtlijn 92/85/EEG van de Raad van 19 oktober 1992 inzake de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk van werkneemsters tijdens de zwangerschap, na de bevalling en tijdens de lactatie. PB L 348 van 28.11.1992.

³-In 1999 heeft de Europese Commissie een verslag ~~aangenomen-aangenomen~~ over de tenuitvoerlegging van deze richtlijn in de lidstaten. Europese Commissie. COM(1999) 100 van 15.3.1999.

⁴-PB C 18 van 23.1.1995.

⁵-Richtlijn 96/34/EG van de Raad van 3 juni 1996 betreffende de door de UNICE, het CEEP en het EVV gesloten raamovereenkomst inzake ouderschapsverlof. PB L 145 van 19.6.1996, blz. 4-9.

⁶-Op 19 juni 2003 heeft de Europese Commissie haar verslag ingediend inzake de omzetting van deze richtlijn.

Voorbeelden van andere akkoorden die in Europese wetgeving zijn omgezet, zijn het akkoord over deeltijdwerk van mei 1997 (richtlijn in december 1997) en het akkoord over het tijdelijk contract van maart 1999, waar drie maanden later een richtlijn over verscheen. Op 16 juli 2002 werd een nieuw Europees akkoord over telewerk ondertekend.

In januari 1999 nam het Europees Parlement een tweede resolutie aan over de bescherming van het gezin en het kind¹. De Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen heeft er meermaals² op gewezen dat het van belang is werk en gezin zodanig te combineren dat vrouwen de kans krijgen een duurzaam inkomen te verwerven dat hun economische zelfstandigheid en eigen socialezekerheidsrechten garandeert.

Het onderwerp "combinatie van beroeps- en gezinsleven" was een van de prioriteiten van het Portugese voorzitterschap. Op 29 juni 2000 nam de Europese Raad een resolutie aan betreffende de evenwichtige deelneming van mannen en vrouwen aan het beroeps- en gezinsleven³. Deze resolutie past binnen het kader van de Europese Raad van Lissabon van 23 en 24 maart 2000, die heeft bevestigd dat de situatie op het gebied van gelijke kansen in al haar facetten moet worden verbeterd, onder meer door de segregatie op de arbeidsmarkt te verminderen en de combinatie van werk en gezin te vergemakkelijken. De Raad voegde hieraan toe dat deze maatregelen ertoe zouden moeten bijdragen dat de arbeidsparticipatie van vrouwen in 2010 hoger is dan 60%.

Het Franse voorzitterschap heeft indicatoren vastgesteld betreffende de combinatie van het gezins- en beroepsleven in het kader van de jaarlijkse evaluatie van de uitvoering van het actieprogramma van Peking door de Raad.

Een van de conclusies van de Europese Raad van Barcelona van 15 en 16 maart luidde dat de lidstaten hindernissen voor de deelneming van vrouwen aan de arbeidsmarkt uit de weg moeten ruimen en er, overeenkomstig hun nationale stelsels op dit gebied, naar moeten streven om voor 2010 te voorzien in kinderopvang voor ten minste 90% van de kinderen tussen drie jaar en de leerplichtige leeftijd, en voor ten minste 33% van de kinderen onder drie jaar.

Tot slot is de combinatie van werk en gezin juist nu een zeer actueel onderwerp, aangezien 2004 is uitgeroepen tot Internationaal jaar van het gezin.

2. De stand van zaken in de lidstaten

2.1. Overzicht

a) Arbeidsparticipatie van vrouwen⁴

In de Europese Unie is één op de zes vrouwen (17,6%) tussen 25 en 54 jaar vanwege

COM(2003) 358 def., van 19.06.2003.

¹ PE 228.457.

² Onder meer in haar adviezen met betrekking tot het verslag over de mededeling van de Commissie betreffende een ontwerp voor een gezamenlijk verslag inzake sociale integratie (A5-0158/2002); en met betrekking tot het verslag over de mededeling betreffende een agenda voor het sociaal beleid (A5-0291/2000).

³ Resolutie van de Raad en van de ministers van Werkgelegenheid en Sociaal Beleid, in het kader van de Raad bijeen, van 29 juni 2000 betreffende de evenwichtige deelneming van mannen en vrouwen aan het beroeps- en gezinsleven. PB C 218 van 31.7.2000.

⁴ Bron: Eurostat, Arbeidsparticipatie-vrouwelijke bevolking-aandeel van de werkende vrouwen in de leeftijdsgroep 15-64 jaar in de totale vrouwelijke bevolking van deze leeftijdsgroep.

gezinstaken¹ inactief, dat wil zeggen werkend noch werkloos.

In 2001 was het aandeel van de werkende vrouwen in de leeftijdsgroep 15-64 jaar in de totale vrouwelijke bevolking van dezelfde leeftijdsgroep in de Europese Unie ongeveer 55%. Op lidstaatniveau vertoont dit percentage overigens sterke verschillen. In de Scandinavische landen varieert het van 72,4% in Zweden en 72% in Denemarken tot 65,4% in Finland, terwijl het in de Zuid-Europese landen loopt van 40,9% in Griekenland tot 41,1% in Italië en 43% in Spanje. In de toetredingslanden varieerde het percentage van 58,8% in Slovenië tot 31,6% op Malta.

b) Vruchtbaarheid²

Ten opzichte van 2000 en 2001 is het totale vruchtbaarheidscijfer in de Europese Unie in 2002 vrijwel hetzelfde gebleven, namelijk 1,47 kind per vrouw, waarbij het cijfer het hoogst lag in Ierland (2,01), gevolgd door Frankrijk (1,88). D, en de laagste cijfers werden genoteerd in Griekenland en Spanje (in beide landen 1,25) en Italië (1,26). In de toetredingslanden liep dit cijfer minder ver uiteen: het lag tussen 1,17 in de Republiek Tsjechië en 1,57 op Cyprus (gegevens 2001)³.

c) Verdeling tussen betaald en huishoudelijk werk⁴

In alle landen van de Europese Unie besteden de vrouwen veel meer tijd aan de verzorging van hun kinderen dan de mannen. In de Zuid-Europese landen en Ierland is dit aandeel van de vrouwen ongeveer 2 tot 4 maal zo hoog als dat van de mannen. In acht lidstaten besteden de vrouwen tussen 20 en 49 jaar meer dan 45 uur per week aan de verzorging van de kinderen. De mannen daarentegen besteden hier minder dan 30 uur per week aan in vrijwel alle lidstaten.

d) Typen gezinnen/huishoudens

De neerwaartse tendens in het aantal huwelijken in de Europese Unie zet door: van 2,2 miljoen in 1980 naar 1,8 miljoen in 2002 (- 19%). In dezelfde periode steeg het aantal echtscheidingen met 42% en kwam daarmee uit op 715.000 in 2002.

Er is verandering gekomen in de typen gezinnen met of zonder kinderen, terwijl er tegenwoordig ook een grotere verscheidenheid van huishoudens is. Het aantal eenoudergezinnen en eenpersoonshuishoudens neemt sterk toe. De eenoudergezinnen maken gemiddeld nu al 14% van het totale aantal gezinnen met kinderen uit (23% in het Verenigd Koninkrijk en 8 resp. 7% in Spanje en Griekenland); 90% van de alleenstaande ouders is vrouw⁵.

2.2. Wetgeving en maatregelen

Alle landen kennen uitkeringen in contanten, maatregelen betreffende de organisatie van de arbeidstijd en uitkeringen ,verstrekkingen en prestaties in natura. In het hiernavolgende beknopte overzicht wordt ingegaan op de belangrijkste, in alle landen bestaande uitkeringen en prestaties.

¹ Bron: Eurostat, voorjaar 2001.

² Bron: Eurostat, Statistiques en bref, Population et conditions sociales, 20/2003, "Premiers résultats de la collecte de données démographiques pour 2002 en Europe".

³ In 2002 was het vruchtbaarheidscijfer 2,06 in de Verenigde Staten, 1,37 in Japan en 2,98 in India.

⁴ Bron: Eurostat: "The life of women and men in Europe, a statistical portrait, data 1998-2000". Eurostat: "Comment les femmes et les hommes utilisent leur temps", Population et conditions sociales, 12/2003.

⁵ Bron: Eurostat-INSEE, 1996.

2.2.1. Uitkeringen in contanten¹

In de Europese Unie bestaan er grote verschillen in de hoogte van de gezinsuitkeringen, die in 2000 ongeveer 5% van de uitkeringen voor sociale bescherming uitmaakten. De uitgaven voor gezinsuitkeringen zijn het hoogst in Luxemburg en het laagst in de Zuid-Europese landen.

a) Kinderbijslag en kindertoelage

In de Zuid-Europese landen ligt de kinderbijslag lager dan in de andere lidstaten. Voor sommige gevallen bestaan er toeslagen of bijzondere toelagen: de ouder/verzorger voedt het kind alleen op (de "extra" toelage in Denemarken, de toelage voor alleenstaande ouders in Frankrijk en Zweden); gehandicapt kind (Denemarken, Griekenland, Spanje, Frankrijk, Nederland, Oostenrijk en Portugal); groot gezin (Griekenland, Spanje, Frankrijk, Italië en Oostenrijk); meerlinggeboorte (Spanje, Frankrijk, Ierland en Finland; Zweden kent bovendien de mogelijkheid van een langere dekkingsperiode); gezin met een laag inkomen waar ten minste drie kinderen worden onderhouden (de gezinstoeslag in Frankrijk en Ierland).

b) — Zwangerschapsverlof en uitkeringen

Op grond van de Europese richtlijn duurt het zwangerschapsverlof ten minste 14 aaneengesloten weken. De periode varieert in de lidstaten tussen 14 en 28 weken (Denemarken).

Over het geheel genomen lijken de zwangerschapsuitkeringen een inkomstenbron te vormen die de normale inkomsten redelijk benadert. De bedragen worden per maand of per dag uitgekeerd gedurende de verplichte verlofperiode, mits men actief heeft deelgenomen aan de arbeidsmarkt.

c) — Vaderschapsverlof en uitkeringen

In Finland krijgt de vader 18 dagen². Denemarken, Frankrijk, Italië en het Verenigd Koninkrijk (sinds april 2003) kennen een vaderschapsverlof van twee weken. In Zweden, Oostenrijk en België krijgt de vader 10 dagen, in Portugal 5 en in Duitsland 3. In Nederland, Luxemburg en Spanje is het 2 dagen en in Griekenland één betaalde dag voor vaders die in de particuliere sector werkzaam zijn. Alleen Ierland kent geen vaderschapsverlof.

In België, Denemarken, Italië, Frankrijk, Portugal en Spanje kan een deel van het zwangerschapsverlof ook door de vader worden opgenomen.

d) — Ouderschapsverlof en uitkeringen

Middels Richtlijn 96/34/EG inzake ouderschapsverlof -is deze vorm van verlof op Europees niveau ingevoerd en geharmoniseerd na een akkoord tussen de Europese sociale partners. Volgens deze richtlijn heeft elke mannelijke en vrouwelijke werknemer recht op een ouderschapsverlof van ten minste drie maanden om bij geboorte of adoptie van een kind, voor dat kind te zorgen. De ouder heeft recht op dit verlof totdat het kind in kwestie negen jaar wordt. Hoewel niet in de richtlijn is bepaald dat het verlof betaald moet zijn, mogen de lidstaten bepalingen invoeren die gunstiger zijn dan die van de richtlijn.

¹-Bron: Eurostat, Population et conditions de vie, 19/2003: "La protection sociale: les prestations familiales en espèces en Europe". Bron: Systeem van wederzijdse informatie over sociale bescherming in de lidstaten van de EU en de EER, MISSOC.

² Er ligt een voorstel voor één maand vaderschapsverlof.

De duur van het ouderschapsverlof varieert aldus van een periode van drie maanden (zoals in de meeste lidstaten het geval is) tot een periode van twee jaar. Het verlof kan naar keuze worden opgenomen door de moeder, de vader of door beide ouders tegelijk. In alle landen hebben de ouders het recht na afloop van het verlof terug te keren in de oude functie of in een gelijkwaardige of vergelijkbare functie. Het ouderschapsverlof is onbetaald in Griekenland, Ierland, Nederland, Portugal en het Verenigd Koninkrijk¹.

Finland, Zweden en Denemarken kennen een "ouderbijslag", die gedurende een variabele periode wordt uitgekeerd (158 dagen in Finland, 480 dagen in Zweden en 52 weken in Denemarken) na afloop van het zwangerschapsverlof.

In een groot aantal lidstaten hebben werknemers tevens recht op "buitengewoon" verlof als hun aanwezigheid om dringende gezinsredenen – ernstige ziekte of een ongeval – onmiddellijk vereist is om voor het kind te zorgen. Dit verlof is zelden betaald en kan doorgaans slechts voor een beperkte tijd worden opgenomen.

2.2.2. Organisatie van de arbeidstijd

In steeds meer landen worden flexibele werktijden, werktijdverkorting, deeltijdwerk², sabbatsverlof en telewerk beschouwd als doeltreffende instrumenten om ouders die werk en gezin beter willen combineren, te ondersteunen en meer vrije tijd te creëren, zodat individuele behoeften kunnen worden vervuld. De desbetreffende wetgevingsinitiatieven in de lidstaten zijn gericht op de omzetting van de Europese richtlijnen.

2.2.3. Uitkeringen in natura³

Er bestaan in de Europese Unie grote verschillen in het aantal kinderen onder drie jaar waarvoor gebruik wordt gemaakt van kinderopvangvoorzieningen en -regelingen. Het percentage varieert van 64% in Denemarken en 48% in Zweden tot 5% in Spanje, 4% in Oostenrijk en 3% in Griekenland. Voor kinderen van drie jaar en ouder (en tot de leerplichtige leeftijd, 5, 6 of 7 jaar) varieert dit percentage echter van 99% in Frankrijk tot 46% in Griekenland⁴.

Er bestaan sterke verschillen tussen de lidstaten in aantallen en typen kinderopvangdiensten. Er zijn 136 verschillende diensten genoemd, waarbij Griekenland met 4 getalsmatig het laagst scoorde en het Verenigd Koninkrijk met 14 het hoogst, met een gelijkmatige verdeling van de andere lidstaten tussen 5 en 11. Dit betekent dat er in sommige landen een breed aanbod van kinderopvangdiensten bestaat om in de uiteenlopende behoeften van gezinnen te voorzien, terwijl dat aanbod in andere landen veel beperkter is.

Toch worden niet alle behoeften vervuld. Er zijn bijvoorbeeld zeer weinig diensten op fulltime basis en er bestaan slechts in een paar lidstaten speciale diensten voor kinderen met bijzondere behoeften (in de regel worden hier gehandicapte kinderen mee bedoeld).

¹ België kent onder bepaalde voorwaarden de mogelijkheid van betaald verlof.

²-In 1998 combineerde 37% van de vrouwen tussen 20 en 49 jaar in de Europese Unie werken in deeltijd (minder dan 30 uur per week) met de zorg voor de kinderen. Bron: Eurostat: *"The life of women and men in Europe, a statistical portrait, data 1998-2000"*.

³-Uitkeringen in natura omvatten dagopvang (kinderdagverblijven, oppas), huisvesting (instellingen, gastgezinnen), thuiszorg, enz.

⁴ Bron: OESO Employment Outlook, provided by national sources, 2001.

Denemarken, Frankrijk, Finland en het Verenigd Koninkrijk zijn de enige landen die een speciale kinderopvangtoelage kennen¹.

De hulp aan ouderen en andere afhankelijke personen krijgt nauwelijks aandacht, hetgeen haaks staat op de vergrijzing van de bevolking in de Europese Unie².

Het percentage bejaarden (vijfenzestigplussers) dat in instellingen woont, is 8,7% in Zweden, 6,5% in Frankrijk, 5,1% in het Verenigd Koninkrijk, 3,9% in Italië en 1,0% in Griekenland. Het percentage vijfenzestigplussers dat thuis hulp krijgt, is 11,2% in Zweden, 6,1% in Frankrijk, 5,5% in het Verenigd Koninkrijk en 2,8% in Italië³.

¹-Bron: Systeem van wederzijdse informatie over sociale bescherming in de lidstaten van de EU en de EER, MISSOC. Sinds 1 januari 2002 loopt er in Oostenrijk een experiment met een nieuw instrument, de [chequevoucher](#) voor gecombineerde opvang/onderwijs.

²-Tussen 1960 en 1999 is het aandeel van de zestigplussers in de Europese bevolking sterk gestegen, van 16% naar 21%. Italië, Duitsland en Griekenland gaan aan kop. De verschuiving in de afhankelijkheidsverhouding van ouderen (aandeel van de bevolking van 60+ ten opzichte van de bevolking van 20-59 jaar), die steeg van 29,4 in 1960 naar 38,6 in 1999, legt een steeds zwaardere druk op de mate waarin laatstgenoemde leeftijdsgroep nog de lasten op kan brengen voor de eerstgenoemde groep.

³-Bron: 11th European Social Services conference, Venetië, 2-4 juli 2003: Supporting careers of older people in Europe: a comparative report on six European countries.

16 februari 2004

ADVIES VAN DE COMMISSIE WERKGELEGENHEID EN SOCIALE ZAKEN

aan de Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen

inzake de combinatie van werk, gezins- en privé-leven (2003/2129(INI))

Rapporteur voor advies: Herman Schmid

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken benoemde op haar vergadering van 22 oktober 2003 Herman Schmid tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 21 januari en 16 februari 2004.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 14 stemmen voor en 6 tegen bij 0 onthoudingen haar goedkeuring aan de hierna volgende suggesties.

Bij de stemming waren aanwezig: Theodorus J.J. Bouwman (voorzitter), Marie-Hélène Gillig (ondervoorzitter) Winfried Menrad (ondervoorzitter), Marie-Thérèse Hermange (ondervoorzitter), Herman Schmid (rapporteur voor advies), Jan Andersson, Elspeth Attwooll, Regina Bastos, Johanna L.A. Boogerd-Quaak (verving Anne André-Léonard), Alejandro Cercas, Harald Ettl, Roger Helmer, Stephen Hughes, Anne Elisabet Jensen (verving Marco Formentini), Karin Jöns, Jean Lambert, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Mario Mantovani, Ria G.H.C. Oomen-Ruijten (verving Rodi Kratsa-Tsagaropoulou), José Ribeiro e Castro (verving Nello Musumeci overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Herman Schmid, Helle Thorning-Schmidt, Anne E.M. Van Lancker en Barbara Weiler.

SUGGESTIES

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken verzoekt de ten principale bevoegde Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. onderstreept dat de Europese Werkgelegenheidsstrategie alsook de Lissabonstrategie tot doel hebben de werkgelegenheidspercentages voor mannen en vrouwen te verhogen en steun te verlenen aan de sociale veranderingen die hiervoor noodzakelijk zijn; verzoekt de Commissie hiertoe de richtlijnen voor de werkgelegenheid in de praktijk te brengen en de leesbaarheid te verbeteren van de actieprogramma's waarmee actieve maatregelen ten behoeve van de gelijke kansen op de nationale arbeidsmarkten worden gefinancierd;
2. wijst erop dat bij het thema verenigbaarheid van beroeps-, gezins- en privéleven (bijv. bij ouderschapsverlof en ouderschapsuitkering) de benadering altijd vrouwgericht is; eist in dit verband dat bij het gezinsbeleid de rol van de man centraler komt te staan;
3. wijst erop dat oudere, hulpbehoevende familieleden, gehandicapte gezinsleden en kinderen

nog altijd overwegend door vrouwen worden verzorgd; herinnert eraan dat mannen en vrouwen in gelijke mate de mogelijkheid moeten hebben om een beroeps carrière te combineren met de zorg voor kinderen en andere afhankelijke familieleden, alsook met een deelname aan het maatschappelijke leven als verantwoordelijke burgers;

4. wijst erop dat de goedkeuring van beleid en maatregelen gericht op het combineren van werk en gezin een cruciale bijdrage zal leveren aan het aanpakken van het demografische probleem waar de meeste lidstaten mee te kampen hebben;
5. is ervan overtuigd dat de grote salariskloof tussen mannen en vrouwen zowel een belangrijke oorzaak is van als veroorzaakt wordt door de huidige ongelijke arbeidsverdeling en -waarde tussen mannen en vrouwen;
6. roept de huidige en de nieuwe lidstaten op om bij de omzetting van de richtlijn inzake ouderschapsverlof aandacht te besteden aan een gelijke verdeling van de gezinstaken over vaders en moeders;
7. herinnert eraan dat na een lange periode van afwezigheid van de arbeidsmarkt (in verband met zorgtaken) herintreden vaak moeilijk is; roept de huidige en de nieuwe lidstaten op hulp bij herintreding en bij- en nascholingsmaatregelen aan te bieden, in combinatie met kinderopvangfaciliteiten tijdens de periode van afwezigheid van de arbeidsmarkt, inclusief voor herintreders die langere tijd voor kinderen hebben gezorgd;
8. roept de huidige en de nieuwe lidstaten op Richtlijn 75/117/EEG betreffende het nader tot elkaar brengen van de wetgevingen der lidstaten inzake de toepassing van het beginsel van gelijke beloning voor mannelijke en vrouwelijke werknemers in al haar onderdelen toe te passen, zodat mannen en vrouwen in staat zijn te kiezen voor ouderschapsverlof en overige periodes van afwezigheid op basis van gelijke beloning;
9. waarschuwt tegen de huidige trend om het deeltijdwerk van vrouwen als een algemene oplossing te zien voor de combinatie van werk en gezinsleven, aangezien door deze oplossing de ongelijke verdeling van de gezinsverantwoordelijkheden tussen mannen en vrouwen nog wordt versterkt en in het nadeel werkt van het evenwicht op de arbeidsmarkt;
10. benadrukt dat flexibele arbeidsvormen zoals tijdelijk werk of telewerk oplossingen kunnen zijn voor het combineren van werk en privé-leven maar enkel indien deze vrijwillig worden gekozen door de werknemer zelf en aangepast zijn aan hun persoonlijke situatie; eist passende sociaalrechtelijke voorzieningen voor alle arbeidsbetrekkingen;
11. roept de huidige en de nieuwe lidstaten op om ondernemingen in het kader van een "audit voor een gezinsvriendelijke wereld" tot een gezinsgeoriënteerd personeelsbeleid aan te moedigen;
12. is van oordeel dat het gezinsbeleid de voorwaarden moet scheppen die het mogelijk maken dat de ouders meer tijd met hun kinderen kunnen doorbrengen; een evenwichtiger verdeling van het verrichten van betaalde arbeid en de zorg voor de eigen kinderen zal in veel gevallen een beter contact tussen ouders en kinderen opleveren en ook positieve gevolgen ten aanzien van de bevordering van de gezinsvorming en een verhoogde gezinsstabiliteit;
13. vindt dat een algemene vermindering van de dagelijkse arbeidstijd de beste manier is om werk en gezinsleven te combineren en om de gelijkheid van man en vrouw te bevorderen; en

dat een herziening van de richtlijn arbeidstijd hieraan een positieve bijdrage kan leveren;

14. hernieuwt zijn standpunt dat het streefpercentage van Barcelona in verband met de zorg voor kinderen tegen 2010 moet worden opgetrokken tot een pakket betaalbare, kwalitatief hoogwaardige, gevarieerde en aan de plaatselijke omstandigheden aangepaste kinderopvangdiensten voor 90% van alle kinderen tot de verplichte schoolleeftijd; benadrukt dat betaalbare en kwalitatieve zorgdiensten ook nodig zijn voor afhankelijke bejaarden, alsook personen met een handicap of functiestoornis;
15. verzoekt de lidstaten en de toetredende landen adequate diensten en structuren voor gehandicapte kinderen in het leven te roepen zodat zij onderwijs kunnen volgen, hetgeen noodzakelijk is om hen beter in onze samenleving te integreren;
16. wijst erop dat een gezin niet altijd uit de combinatie vader-moeder-kind bestaat;
17. stelt vast dat eenoudergezinnen (waarbij de ene ouder meestal een vrouw is) specifieke behoeften hebben en roept de huidige en de nieuwe lidstaten derhalve op hun bijstand voor deze gezinnen (overhevelingen of infrastructurale maatregelen) te verhogen, een hogere aanrekening van de opvoedtijdvakken te garanderen en voor iedereen die tot de arbeidsmarkt wil toetreden socialezekerheidsrechten te waarborgen;
18. is bezorgd over het feit dat vaders hun recht op ouderschapsverlof nog steeds minder gebruiken dan moeders; is ervan overtuigd dat hogere uitkeringen voor ouderschapsverlof meer vaders in staat zouden stellen om hiervoor te kiezen; ook een langere duur van het ouderschapsverlof zou het voor meer gezinnen mogelijk maken dit verlof onder elkaar te verdelen; onderstreept verder dat er maatregelen genomen moeten worden die gericht zijn op het vergemakkelijken van de terugkeer, na een periode van ouderschapsverlof, in de oude baan;
19. herinnert eraan dat het leren gedurende het hele beroepsleven, alsook de toegang voor vrouwen tot de informatiemaatschappij, slechts mogelijk is indien studieverloven financieel mogelijk worden gemaakt, hetzij door middel van financiële steun van de overheid, hetzij door middel van arbeidsgelateerde regelingen;
20. is diep verontrust over de situatie werk-gezin in de nieuwe lidstaten, waar de vroegere infrastructuur voor kinderopvang grotendeels is afgebouwd;
21. roept de EU-instellingen op om de kansen te bevorderen van hun werknemers om werk, gezins- en privé-leven gedurende het hele leven te combineren, met vernieuwende modellen voor arbeidstijden en werkorganisatie, rekening houdend met het feit dat beide geslachten gelijke kansen en verantwoordelijkheden moeten hebben, en erop toe te zien dat, ten minste, het EU-acquis op het gebied van het sociaal beleid volledig wordt weerspiegeld in de arbeidsvoorwaarden van al hun werknemers;
22. roept de Commissie op om samen met de Europese sociale partners, de lidstaten, NGO's en vertegenwoordigers van de bij dit onderwerp betrokken commissies van het EP een jaarlijkse conferentie over het combineren van werk en privé-leven te organiseren, teneinde de geboekte vooruitgang in kaart te brengen, bestaande problemen te analyseren en daarvoor oplossingen te vinden.